

המקורבים

בס"ד גליון סא' פרשת ויצא התש"פ

[בשבת אין לברור את העלון אלא על-מנת לקרוא ממנו מיד אפילו מעט]

גליון שבועי להניכי הישיבות בני התורה המקורבים לאורו של רבינו "ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

דבר העורך

שלום לקוראנו הנכבדים!

בגליון שלפנינו נפתח במדור מתחדשים עם השיר החדש של הזמר נפתלי קמפה על המילים של רבינו הקדוש במעלת לב נשבר; נעבור למאמר נפלא על הפרשה במדור פשט ופנימיות (מומליץ גם לשמוע את השיעור מתוך קו המקורבים); לאחר מכן נכנס למדור ללכת עם תורה - ניצוצות אורה בהבנת תורת רבינו הקדוש - ממשיכים עם תורה זו; במדור הבהיר שער ברסלב נמשיך בסידרה החדשה והנפלאה בעניין השילוב בין דרך ברסלב לדרך ליטא, הילכו שניהם יהודי? והשבוע דברי גדולי ישראל הליטאים במעלת משנת החסידות; נסיים מעיין הפתיחה עם המדור הנפלא רב להשפיע בשיעור שיטענים לנו מהי המהות של לב נשבר וכיצד פועלים נכון עם העבודה היקרה הזו.

* * *

ברוך ה' אנו זוכים להוציא את העלון זו השנה השנייה. פנינו להרחבת העלון ולשיפורו לשביעות רצון קוראנו הנאמנים. לצורך כך אנו נשמח לקבל את הארותיכם והערותיכם בנוגע לכל חלק מהעלון. אנו מעוניינים לחזק את ההפצה ברחבי הארץ. לכן נבקש בזאת מכל המעוניינים להיות מפיץ בשכונה וישיבה וכולל בית הכנסת שלו - נא לעדכן אותנו. אפשר גם להשאיר הודעה בקו.

חדש! ניתן לעשות מנוי שבועי לעלון דרך מכשירי 'קהילות' בבתי הכנסת. קופת 'עלמא דאורייתא'.

בברכת חורף בריא גרוש עליה והצלחה!! העורך

השיעורים הקבועים

השיעורים הקבועים לשבת פרשת ויצא ולשבוע פרשת וישלח							
יום	חדש כסלו	היום הדין	מסכת נדה	מנהג ברוך עמוד היומי 'דרשו'	ליקוטי ח"ב מוהר"ן	ליקוטי הלכות חלק ז	העמוד היומי תיקוני הזוהר
ז	ט	מה	מה	חזרה	ט:	רנח	קיא
א	י	מו	מו	תמו, ח	י:	רנט	קיא:
ב	יא	מו	מו	תמו, ט-י	י:	רל	קיב
ג	יב	מח	מח	תמו, יא	יא:	רלא	קיב:
ד	יג	מט	מט	תמו, יא-ב	יא:	רלב	קיג
ה	יד	נ	נ	תמו, א-ב	יב:	רלג	קיד:
ו	טו	נא	נא	חזרה	יב:	רלד	קיד:

התורה הנלמדת בחבורת 'תמימי דרך' העולמית: ליקוטי מוהר"ן, חלק ראשון, תורה יד.

חדשות המקורבים

מתחדשים

"לב נשבר" - סינגל חדש של נפתלי קמפה על המילים של רבינו הקדוש

אחרי שכבש בסערה את עולם המוסיקה היהודית עם אלבום הבכורה המופתי 'ליהדא שמא', משחרר הזמר והיוצר נפתלי קמפה סגנונית ראשונה מתוך אלבום חדש, 'יהודי ומרגש', שיראה אור במהלך החורף הקרוב.

"לב נשבר וְעֵצְבוֹת אֵינוֹ עֲנֵנו אַחֵר, כִּי לֵב נִשְׁבֵּר יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי הַשָּׁם.

כִּי אֵין דְּכָר שְׁלֵם מִלֵּב שְׂבוּר, קְרוֹב ה' לְנִשְׁבְּרֵי לֵב".

(מילים: רבי נחמן מברסלב, הרבי מקוצק, תחילים)

"לב נשבר" שהולחן ע"י נפתלי קמפה על מילות קודשו של רבי נחמן, הוא יצירה אישית המבוססת על אחד המסרים העמוקים ביותר של תורת ברסלב.

"המילים הללו נפלאות" - אומר קמפה - "אם חשבנו שלב שבור זהו מצב עצוב, רבי נחמן מלמד אותנו שההפך הוא הנכון".

"לב נשבר וְעֵצְבוֹת אֵינוֹ עֲנֵנו אַחֵר" - "לב שבור של אדם הנפל הלילה, יקר מאוד בעיני הקב"ה, כי ליבו השבור מוכיח שהרצון שלו נשאר שלם. נשאר במקום הנכון".

על ההפקה המוסיקלית התומים צמד המעבדים אלי קליין ואיצ'י ברי, שהפיקו עם קמפה את אלבומו המוערך 'ליהדא שמא', וממשיכים בשיתוף הפעולה המוצלח גם כאן.

ניתן לשמוע את השיר בקו הניכי הישיבות - ברסלב בשלוחה: 82.

קו	רב	שער	ללכת עם	פשט
המקורבים	להשפיע	ברסלב	תורה	ופנימיות
❖❖	❖❖	❖❖	❖❖	❖❖
עמוד 3	עמוד 7	עמוד 6	עמוד 4	עמוד 2

עלון 'המקורבים' ©

ליצירת קשר, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 ורשאיירו הודעה בשלוחה: 72 או לאימייל:

E0773140331@GMAIL.COM

* * *

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ; וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11818 (בכל האופנים יש לציין: עבור עלון המקורבים, וכשהתרומה היא דרך הטל' יש להשאיר הודעה לאחר מכן בקו המקורבים הנ"ל בשלוחה 72 על סך התרומה, ושאיחא מיועדת לעלון זה) תזכו למצוות!

* * *

נשמח לקבל כל הומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדוויים, ולציין זאת), עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

~ יעקב תיקן תפילת ערבית ~

המוריה לחרן, או שניהם). ג. ההבטחה של יעקב איננה על המצב אלא 'היה ה' לי לאלוקים'. וכפי שנראה להלן בעזרה, בדבריו יש קצת יישוב על הקושינות הנ"ל.

והנה בספר אור החיים הקדוש גם כן הלך בדרכו של רש"י, כשהוא מטעים לשון הפסוק 'ויצא יעקב מבאר שבע' – שלא הוצרך יעקב אלא 'לצאת' מבאר שבע ותו לא, כי מיד הגיע לחרן שהרי 'וילך חרנה' – חרן הלך אליו. ובהמשך הפרשה מבאר ש"אנכי לא ידעתי' היינו שלא ידע מה המעם ששקעה החמה שלא בעונתה, וכעת נודע לו שהתכלית היה כדי שידבר עמו השם יתברך, ואם היה יודע לא היה שוכב לישן מיד אלא היה מוכן עצמו לכך, ואולי היה מתנבא אף בהק"ץ.

פנימיות העניין – אור החיים וקדושת לוי

דבריו האור החיים הקדוש מתבארת הפרשה גם בדרך רמו על הנשמה. ומבאר שהנשמה יוצאת מ'באר שבע' היינו מ'באר מים חיים' שהוא שורש הנשמות, וצריך 'להישבע' שלא יעבור על דברי תורה, ומיד הולך עמה היצר הרע שהוא 'הרץ'.

והמשך הפרשה מלמד על העצות כיצד לעמוד במלחמת היצר: 'ויפגע במקום' היינו להתפלל הרבה להשם יתברך, 'ויקה מאבני המקום' הוא לימוד התורה, 'וישם מראשותיו' הוא קריאת שמע, 'וישכב במקום ההוא' הוא זכירת יום המיתה.

ועניין החלום מלמד שעל ידי זה זוכה להגיע למעלות של השגת ה', וזוכה להיות סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ומלאכי אלוקים עולים ויורדים בו, היינו שמעשיו הטובים מעוררים מ"ן, וממשיכים מ"ד. ולבסוף זוכה 'והנה ה' ניצב עליו' שהוא נבואה ממש.

וכעין זה בספ"ק קדושת לוי מבאר פנימיות העניין על הגלות. ומבאר שיעקב אבינו דיבק מחשבתו בשורש הנשמות [שנקרא באר שבע – משום שמשם נמשך שפע לכל השבע מדות], וחשב איך להוציא הדבר מכה אל הפועל.

ואז ראה גודל החרון אף וארבע גלויות, וראה גודל צער השכינה ואיך שעל ידי זה 'מלאכי אלוקים עולים ויורדים' – היינו שיש ניצוצות שיש להם עליה על ידי זה, אבל יש הרבה ניצוצות שיש להם ירידה על ידי זה, והרגיש כיצד כל זה 'פוגע במקום' היינו שגורם כביכול צער למעלה, ומגודל הצער נפסק מחשבתו מהדבקות, ונפל לשינה.

ואז נתגלה אליו השם יתברך, והבטיח לו שגם בעת הגלות והצער הוא שומר עלינו, ולבסוף יגאלנו וישיב אותנו למקומנו, ועל ידי זה התעורר יעקב משינתו ונפילת הדעת שלו, 'ויאמר אכן יש ה' במקום הזה', כלומר גם בעת הגלות והצער, 'ואנכי לא ידעתי'. ואז חזר לדבק מחשבתו בשורש הנשמות [ששם מתאחדים כל האבנים' שהם הנשמות ל'אבן אחת'], והמשיך בדרכו.

לעובדא ולמעשה – ליקוטי הלכות

ובליקוטי הלכות מתבאר העניין בהרחבה, שכל מה שעבר על יעקב אבינו בפרשה זו, עובר על כל נפש מישראל. ויעקב אבינו הכין הדרך לכל אחד כיצד להתנהג בכל המצבים, ובשביל זה תיקן תפילת ערבית שכוללת בתוכה את הכת הזה.

* * *

וביאור העניין כך הוא:

לאחר שסיפרה התורה באריכות על אברהם (בפרשת לך לך, וירא, חי שרה), ועל יצחק (פרשת תולדות), מתחילה לספר על יעקב אבינו. ההתחלה כבר היתה בפרשת תולדות, שם מבואר עניין לידתו, וקבלת הבכורה והברכות, אמנם פרשה זו [וכן פרשת וישלח] עוסקת כולה בעניין יעקב אבינו, ומהלך חייו והנסיונות שעברו עליו.

מתוך פרשה זו נובל לעמוד על מדתו ועניינו של יעקב אבינו, שהוא השלישי שבאבות שכולל את שלשתם, ועליו נאמר 'החוט המשולש לא במהרה יינתק' כי ממנו עיקר ההמשך והקיום של עם ישראל, ולכן אנו נקראים על שמו [עם ישראל] יעקב חבל נחלתו ועוד].

פרשה זו מתייחדת בכך שכולה 'פרשיה' אחת, ואינה מחולקת כלל לפרשיות קטנות. ואף זה שייך לעניינו של יעקב וכפי שיתבאר בעזרה.

* * *

הפסוק הראשון שבפרשה תמוה כולו: א. 'ויצא יעקב מבאר שבע' – למה נאמר, הרי כבר נכתב בפרשה הקודמת, וגם עיקר הסיפור הוא להיכן הלך ולא מהיכן יצא (רש"י, אור החיים, ושאר מפרשים). ב. 'וילך חרנה' – הרי עדיין לא הלך לחרן, אלא קודם לכן הגיע לחר המוריה (רש"י, אור החיים, ושאר מפרשים). ג. 'חרנה' היה צריך לומר 'לחרן' (רש"י, אור החיים).

גם המשך הפרשה הוא תמוה ונעלם: א. מהו המקום ש'פגע' בו ומדוע. ב. מה היה עניין לינתו שם ומה הכוונה 'כי בא השמש'. ג. עניין החלום והסולם וכל המראה הנפלא – מה עניינו. ד. 'אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי'. מה התחדש לו, ומה היה קורה אם היה יודע זאת קודם לכן. ה. ביאור הבטחתו של יעקב. ו. הו"ל למדו מכאן (ברכות כו:) שיעקב תיקן תפילת ערבית, וקיימא לן תפילת ערבית רשות, וצריך להבין טעם הדבר ועניינו.

ביאור פשט – רש"י ורמב"ן

בפירוש רש"י מבואר העניין, שחזר לספר יציאתו מבאר שבע כדי לגלות שייציאת צדיק מן המקום עושה רושם, והלשון 'וילך חרנה' היינו שיצא 'כדי' ללכת לחרן, או שכבר באמת הגיע לחרן, ורק אחר כך חזר לבית אל.

ובזה מבאר גם המשך העניין, שכשהגיע לחרן התעורר להתפלל במקום שהתפללו אבותיו, והלך עד בית אל, ואז 'קפץ' הר המוריה לשם ויעקב התפלל שם. ואז 'שקעה חמה שלא בעונתה' כדי שישן שם, ואכן יעקב שכב לישן ואחר י"ד שנה שלא שכב, ונגלה אליו מראה החלום והסולם, להראות לו שיש מלאכים המלווים אותו, והבטחה השם יתברך לשמור אותו ולהשפיע עליו כל הברכות.

ומתוך כך הבין שהמקום הזה הוא מקום שער השמים וקבלת התפילות [ואם היה יודע זאת – לא היה שוכב שם], וקיבל על עצמו שאם יתקיימו כל ההבטחות – יעשה מצבה ויעבוד עליה את השם יתברך.

אמנם עדיין צריך ביאור: א. מדוע לא התעורר בתחילה להתפלל במקום שהתפללו אבותיו. ב. מדוע היה נהוץ כל כך שישכב שם, עד שבשביל זה שקעה חמה שלא בעונתה. ג. מדוע שכב שם אחר שלא שכב י"ד שנה. ד. איך 'לא ידע' ששם הוא בית אלוקים ושכב לישן, הרי כל ביאתו לשם היה רק מחמת שהיה 'מקום שהתפללו בו אבותיו' ואם כן ידע גודל מעלת המקום.

והנה גם הרמב"ן הלך בדרך זו, אלא ששינה כמה דברים: א. החלום היה כדי להודיע לו שהוא אינו זקוק לשמירת המלאכים, אלא השם יתברך בעצמו שומר עליו. ב. לא הר המוריה קפץ, אלא יעקב קפץ [אל הר המוריה, או מהר

יעקב אבינו ולעומתו עשיו הרשע – הם המייצגים של האמת לעומת השקר. יעקב אבינו הוא עמוד האמת [יתן אמת ליעקב], ועשיו הוא התגלמות השקר [עולם העשייה].

אך במציאות העולם, רואים את שליטת השקר והצלחתה. כאשר עשיו נולד ראשונה, והוא זה שהזמן לקבל את הברכות. וכאשר יעקב אבינו הצליח להוציא ממנו הברכה והברכות – הוא יוצא לגלות ונרדף על צווארו, ואין לו בעולמו אלא הוא ומקלו.

יעקב אבינו עומד בפני קושיא גדולה: איך ייתכן שעשיו שכל כולו שקר – מצליח כל כך, וזוכה לאהבתו של יצחק וקרבתו, ולכל השפע והברכה בלי מורה, ויש לו ארבע מאות איש עמו. והוא שמשמש כעמוד האמת – אין לו כלום, והוא נרדף כל כך.

קושיא זו היא 'פגם המשפט', שהיא הסכנה הגדולה ביותר על האמונה. כי כל קושי ונסיון שיש לאדם – הוא נסיון באמונה, וצריך להתחזק ולהאמין שהכל בהשגחה והכל לטובה, ולהתחזק בתפילה ותקווה להשם יתברך. אך כשהקושי נעשה על ידי אחר, באופן של שקר ועוולה, והוא מצליח בזה – הנסיון גדול מאד, והוא מערער את כל האמונה ומעורר כבודות לב גדול מאד 'היש הי' בקרבנו, ואם כן איך ייתכן כדבר הזה (ראה באריכות ליקוטי מוהר"ן תניינא סימן ה').

ומתוך קושיא זו 'שקעה עליו המה שלא בעונתה', היינו שנפל בדעתנו מאד ולא ידע לשית עצות בנפשו, עד שמתוך כך שכב לישון בפעם הראשונה מזה ארבע עשרה שנה שלא שכב. והנה בשנתו הוא רואה איך הי' ניצב עליו, ומלאכי אלוקים עולים ויורדים 'בו'. היינו שהוא – במקום שהוא ובמצב הוא – הוא מרכז העולם. השם יתברך נמצא כאן ודווקא כאן, וכל המלאכים ופמליא של מעלה מסתובבים סביב המקום הזה.

במצב זה נתחדש ליעקב אבינו, שלא רק שאין זה כפי שמבר, כאילו הם ושלוש עזב אותו אלוקים ואיננו אתו, אלא החיפך הגמור – דווקא במצב הזה הוא נמצא עמו ממש, ודווקא מזה נעשה כל הנחת רוח וכל הפעולות של כל העולמות. ועל זה אמר יעקב 'אכן יש הי' במקום הזה ואנכי לא ידעתי, כי אילו ידעתי לא ישנתי. כלומר, אילו הייתי יודע שבמצב הזה השם יתברך נמצא עמי לא הייתי נופל בדעתי ולא הייתי שוכב.

ואז קיבל הבטחה השם יתברך לשמרו בכל הדרך ובכל מה שיעבור עליו, וגם יעקב הבטיח שמעתה כבר לא יהיה לו שום ספק ויזכור תמיד בכל עת ומצב – גם כשאין רואים ואין מרגישים – 'היה הי' לי לאלוקים'. ומתוך כך 'נשא לבו את רגליו והמשיך בדרכו אל הגלות בביתו של לבן, ובמשך כל עשרים השנים שהיה בביתו, והיה צריך להתמודד עם הרמאות הנוראה שלו – לא נפל יותר בדעתו, אלא היה שר ומומר להשם יתברך (כמבואר במדרש, שבמשך כל השנים הללו היה מזמר 'שיר המעלות').

וזהו תפילת ערבית שתיקן יעקב אבינו. היינו התפילה שמגלה שאף במקום החושך והגלות, ואפילו במקום הקושיות וכבודות הלב – נמצא השם יתברך, ואדרבה – דווקא שם הוא מתגלה ביותר. אך תפילה זו היא 'רשות' היינו שכל אחד צריך להבין זאת בעצמו, כי אי אפשר לצוות על זה ולהסביר זאת אלא הוא תלוי באבנתא דליבא.

ובזה נתבאר כל העניין: 'ויצא יעקב מבאר שבע', היינו שיצא ממקומו המיושב והשלו, 'וילך הרנה' שהתגבר עליו ההרון אף, ומתוך כך נפל בדעתו עד שלא עלה בדעתו להתפלל במקום שהתפללו אבותיו אלא ש'פגע במקום' ולא ידע מזה אפילו, ואז שקעה המה שלא בעונתה ושכב לישון, ונתגלה לו כל העניין הזה, ומתוך כך הנחיל לנו הכח הזה – לעמוד בכל הגלויות ובכל המצבים והקושיות, וליזכור שבכל מצב נמצא השם יתברך, ולבסוף תנצח האמת את השקר, ויהיה תיקון העולם.

ניתן לשמוע את השיעור של מאמר זה בקו 'חניכי הישיבות' – ברסלב: 077-31-40-331 בשלוחה: 34

מעוניין שהעלון ימשיך להיות מודפס?

אנו זקוקים לתרומה שלך!

ניתן לתרום דרך 'קהילות' בקופת 'עלמא דאורייתא' – עלון 'המקורבים'.

לתרומה בדרכים נוספות נא להתקשר:

054-848-73-17

קו 'חניכי הישיבות' – ברסלב בני התורה המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע 077-31-40-331

שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת חלק מהגליונות הנפלאים שע"י 'הקבצו'.
שלוחה: 3	1 - לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים. הרב ישראל מאיר גלינסקי שליט"א: 0 - שיעורים אחרונים. 4 - שיעורים משנת תשע"ט.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשאת הודעה מאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - 'חבורת תמימי דרך'. 4 - למענה וייעוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. הרב שרגא זילברמן: 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 415 - שיעורים מכלל משפיעי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוהר"א"ש. 7 - הזוה"ק בלשה"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בזה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חברותות ברחבי הארץ. 2 - להשאת הודעה לביקוש שיעור או חברותא.
שלוחה: 8	1 - שירי ברסלב שורשיים. 2 - שירי ברסלב חדשים 314 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בנינו.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות.

על הפרשה ||| פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה

ויצא יעקב מבאר שבע וילך הרנה

ואו נתגלה לו שכל הבריאה הוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, כי כל דבר בעולם הזה יש לו שורש גבוה מאוד בעולמות העליונים (כמובא בליקו"מ סי' כ' ועוד), וזו עיקר עצת הצדיקים שמגלים איך כל הבריאה מתאחדת עם העולמות העליונים ומגלה אלוקותו יתברך, וזה מה שאמר "אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" כי באמת כל הבריאה היא אלוקותו יתברך, וזה התגלה ליעקב בעת שנתו במקום הזה [שהיה אז בכחי] מוחין דקטנות כמו שמאריך מוהרנ"ת שם, ובה נתגלה לו שבאמת אין שום ריחוק בעולם וכל מצב בעולם הוא רק דרך לגילוי אלוקותו יתברך.

מבואר במאמר שכנגד עצות הצדיקים שהם בחי' אמת, יש בחינת עצת הרשעים שנמשכים מוזהמת הנחש, והם מסככים את הקדושה [בכחי] העקרב שמסכב את הר סיני שמשם נמשך תרי"ג עיטין דאורייתא.

וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך הרנה, וכפי שמבאר מוהרנ"ת (בחל' מתנה ה"ד) שהיינו שכשיעקב רוצה לעלות וילך מדרגא לדרגא, ושהוא בחי' שבע מדרגות דקדושה, אזי מתעורר בחי' הרן, שהוא בחי' מניעות ובלבולים, יעו"ש באריכות נפלאה (על פי תו' כה), וזהו ממש בחי' הנ"ל כי יעקב הוא בחי' אמת, וע"כ כשהוא רוצה לעלות מדרגא לדרגא שוב מתעוררים בחי' עצת הנחש שמסככים בכל פעם את הקדושה ואינם נותנים לו לעלות.

הערות וביאורים ||| פניני הערות וביאורים לפי סדר מהלך התורה

ד. ודע, שעל ידי מצות ציצית האדם נצול מעצת הנחש, מנשואין של רשע, מבהינת נאוף, כי ציצית שמוירה לנאוף, כמובא בתקונים (תקון יח): "ויקח שם ויפת את השמלה וישמונו על שכם שניהם" (פראשית ט) זה בחינת ציצית, ודעו רות אביהם לא ראוי" כי ציצית מכסה על עריו, אכל הב, דהוא יצר הרע דמחמם גופה דבר נש בעברה, הוא ארוי, כמו שפתיב (שם): "ארוי בנען", כמו שפתיב (שם ג): "ארוי אתה מכל הבהמה", והשמלה הינו ציצית הוא שמוירה מעצת הנחש, מוזהמת הנחש.

וזה בחינת (שם מ"ט): "בן פרת עלי עין", בשביל ציצית, לשון (שיר השירים ב): "מציין מן התרבים", על ידי זה זכה לבן פרת, שנשמר מנשואין של נחש, מוה"ג של הסמרא אחרא, וזכה לזווגא דקדושה, וזה: "פרת", לשון זוג לשון: "פרו ורבו".

ועקר הנאוף תלוי בעינים כמו שאמרו (סוטה ט): שמשון הלך אחר עיניו, וכמו שפתיב (במדבר ט"ו): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ושמורת ציצית, שהוא בחינת עינים, הוא שמוירה מעצת הנחש, ויכול לקבל העצות מצדיק, שהוא בלה זרע אמת.

עצות הרשעים מבלבלות מאוד כי זה נראה עצות אמיתיות

העיניים, ועיקר הניאוף תלוי בעיניים, וע"כ ציצית שהיא בחי' עיניים, היא שמירה מעצת הנחש, זה מה שמבואר בלשון רבינו.

הנה עד כאן נתבאר שהעיקר הוא לבוא לאמונה, ולאמונה באים ע"י אמת שהיא בחינת עצת הצדיקים, אבל באמת זה עיקר הקושי, כי עצות הרשעים הנמשכות מוזהמת הנחש מבלבלות מאוד מאוד, כי בוודאי, אף שהמדובר גם על עצות שנמשכות להדיא מוזהמת הנחש, וניכר שהם רע אלא שהם מושכים ומבלבלים מאוד, אבל אין המדובר דווקא על עצות כאלו שהם להדיא באים להעביר את האדם על דעתו ועל דעת קונו, רק עצות כאלו שעלולים להיראות כעצות נפלאות ואעפ"כ באמת לאמיתו הם עצות שנמשכות מוזהמת הנחש, והם עצות שמרחיקים את האדם מהשי"ת, כי הם בחי' היפך מהאמת, וממילא אינם מביאים לאמונה, ואף שאין הדבר ניכר מנוף העצות, וכלשון מוהרנ"ת בתפילתו: "והצילנו ברחמיך הרבים מכל מיני שקר וטעות שבעולם, ולא נלך אחר עצות רעות של אלו המחפים את השקר באמת, ומחפכים דברי אלהים חיים, ואומרים לרע טוב ולטוב רע, ומזעזעים את ישראל מדרך האמת והיכבו, על ידי עצותם המהפכות מן האמת, את אשר החמרת הקלו, ואת אשר הקלת הקמירו, את אשר רתקת הם מקרבים, ואשר גרבת הם מרחקים ויש מהם אשר טעו בעצמן, ואינם יודעים בעצמם את האמת לאמתו, והם מדברים לפי תפם, ועצתם הפוכה ומקת לנו מאד לעבודתך רבוננו של עולם, אתה ידעת האמת, ולפניך נגלו כל תעלומות אתה ידע רזי עולם ותעלומות סתרי כל הי קומה בעזרתנו והצל אותנו מהם, שלא ידבקו ויפגסו דבריהם בלבנו בלל", ומאחר שהוא כן, איך נוכל לידע מה הם העצות האמיתיות שנלך אחריהם ובוודאי צריך להרבות ע"ז בתפילה להשי"ת כפי שמתפלל מוהרנ"ת, אבל צריך בזה ג"כ עצה למעשה.

עיקר העצה היא ע"י מצוות ציצית

עניין הציצית הוא תיקון העיניים שהוא האמונה בעצת הצדיקים

ובאמת בדברי מוהרנ"ת מבואר שעניין הציצית הוא בחי' האמונה בעצת הצדיקים, ומשמעות הדברים היא שהרי באמת בתחילה אינו מבין את עצת הצדיקים, ואיך ידע מהי העצה הצריכה לנפשו כדי להתקרב להשי"ת, רק העיקר תלוי במה שרוצה להתקרב להשי"ת, וזה התכלית העומדת מול עיניו, שזה בחי' עיניים שהם בחי' תיקון הציצית, כי הציצית לפי פשטות עניינה מזכירה לאדם בכל עת את השי"ת ואת קיום התרי"ג מצוות (כמבואר במנחות מג ע"ב ובשור"ע או"ח סי' כד), שזה בחי' עיניים שיהיה לו הסתכלות אל התכלית, וידע ויאמין שאין שום תכלית בהבלי העוה"ז רק עיקר הרצון שלו הוא רק להתקרב להשי"ת ולקיים מצוותיו יתברך כראוי, שזה עיקר התכלית, וע"י הרצון הזה יבוא לאמונה שבוודאי יש עצות אמיתיות שיכולים על ידם להתקרב להשי"ת, ויבוא לאמונה בכללות בעצות הצדיקים, ואז יהפך באמת את עצות הצדיקים שמקרבים אותו באמת להשי"ת ומרחיקים אותו מכל בחי' ניאוף ושל הבלי העוה"ז, ואז יזכה לילך בדרך עצת הצדיקים, עד שיזכה ע"י לאמונה ברורה ואמיתית, ואז יזכה להבין את עומק העצה ותחזק אמונתו יותר וחוזר חלילה לעלות מדרגא לדרגא [כפי שהובא לעיל מדברי הפרפראות].

וזה מה שרבינו ממשיך ומגלה בזה שהעצה היא מצוות ציצית שעל ידה ניצול האדם מעצות רשעים שנמשכות מעצת הנחש, כי ציצית היא שמירה מניאוף, שזה בחי' עצות הרשעים בחי' ניאוף, וכמו"כ ציצית היא בחי' תיקון

ו"ל מוהרנ"ת (בהל' פסח ה"ז אות כד): "כי באמת התחלה והסוף הוא אמונה והתוף הוא אמונה, כי עקר האמונה זוכין על ידי תרי"ג עטין דאורייתא, שהוא בחינת קבלת התורה, שהם בחינת עצת הצדיקים אמתיים כנ"ל, אבל אי אפשר לבא לעצת צדיקים מחמת שמכילין אותם עצת הרשעים הנמשכין מעצת הנחש הקדמוני ואי אפשר להכניעם כי אם על ידי מצות ציצית, שהוא בחינת שמירת הברית, בחינת יוסף כנ"ל.

"באמת ציצית בעצמן הם בבחינת אמונה פדוע, הינו שעל ידי מצות ציצית אנו זוכין להמשיך אור האמונה משרשה מבחינת עתיק דעתיקין שמשם נמשכין אור הציצית, כי ציצית נמשכין מבחינת עתיק, כמו שכתוב, ועד עתיק יומיא מטה לבושה בתלג הור ושער ראשה פעמר נקא". שהוא בחינת ציצית של צמר פדוע, שזה בחינת מה שנתעטף הקדוש ברוך הוא בטלית לבן וסדר י"ג מדות של רחמים הנמשכין מעתיק, כי הטלית והציצית נמשכין משם מבחינת עתיק, מבחינת תליסר מכילין דרחמי, שזהו בחינת מה שמתעטפין בטלית בשבת במנחה בעת שאומרינן ואני תפילתי לך ה' עת רצון, כי עת רצון הוא בחינת רעוא דרעוין, שהוא י"ג מכילין דרחמי הנמשכין מעתיק פדוע, ועל כן על ידי מצות ציצית דיקא שנמשכין מעתיק על ידם זוכין לקבל תרי"ג עטין דאורייתא, שעל ידי זה זוכין לאמונה שלמה, כי הציצית ממשכין אור האמונה משרשה מבחינת עתיק דעתיקין והיא נמשכת מדתא דרצון ויעולם לעולם, הכל בחינת אמונה כדי להתיות האמונה הקדושה שבכל עולם ועולם, עד שנמשכה האמונה גם למטה לגלות אמונתו אפלו במדור הקלפות לקים ומלכותו בכל משלה.

"ועל כן הציצית הם שמירה, כי הם מכילין כח הקלפות שלא יזיקו בעולם על ידי שפגולין להם האמונה הקדושה ועל כן הם ארבע ציצית כנגד ארבע בחינות עתיק שבארבע עולמות שמשם נמשך האמונה בכל עולם ועולם, כי העתיק שבין עולם לעולם הוא בחינת האמונה שבבעולם העליון שנעשה בעולם שלמטה מפניו, בחינת עתיק, שעל ידו נמשכין כל האורות והשכליים שבבעולם שלמטה מפניו עד בחינת אמונה בכל עולם ועולם, כי העתיק שבין עולם לעולם הוא בחינת האמונה שבבעולם העליון שנעשה בעולם שלמטה מפניו, בחינת עתיק, שעל ידו נמשכין כל האורות והשכליים שבבעולם שלמטה מפניו עד בחינת האמונה שבאותו העולם.

"כי האמונה היא התחלה והסוף של כל העולמות והשכליים וכלם מקבלין משרש האמונה שהוא בחינת עתיק דעתיקין ומשם נמשכין הציצית בשרשן כנ"ל ועל כן הציצית מחיין את כל בחינת נצוצי אמונה הנשרש בכל אחד מישראל ועל ידי זה יש לו כח לקבל עצות הצדיקים האמתיים ונצל מעצת רשעים שזהו בעצמו צריכין אמונה להאמין בעצת צדיקים ולקחות עצת רשעים, אבל לזה זוכין על ידי מצות ציצית כנ"ל, שעל ידי זה מחיה שרש אמונתו הנשרש בו עד שיש לו כח לקבל עצת הצדיקים בחינת תרי"ג עטין דאורייתא ועל ידי אלו העצות הקדושות זוכה לקבל בחינת זרע אמת ואז על ידי האמת זוכה אחר כך לאמונה בשלמות יותר ויותר, שעל ידי זה תבא הגאולה כנ"ל".

ציצית קודמים לתפילין

ובהמשך דבריו שם: "וזה שציצית קדם לתפילין, כי תפילין הוא בחינת מחיין, הינו בחינת פלליות התורה, בחינת פלליות תרי"ג עטין דאורייתא, שהם בחינת פלו זרע אמת, בחינת מחיין שכלולין בתפילין, שהם פלליות התורה, כמו שכתוב, "למען תהיה תורת ה' בפיו". ואמרו רבותינו זכרונם לברכה, הוקשה כל התורה לתפילין, אבל אי אפשר לקבל פלליות המחיין, פלליות תרי"ג עטין, שהם

התפילין כי אם על ידי הציצית שעל ידם דיקא יכולין לקבל העצות הקדושות, שהם המחיין הקדושים. ועל כן צריכין להתעטף בציצית תחלה, כי אי אפשר לקבל את העצות הקדושות, שהם בחינת מחיין תפילין כי אם על ידי הציצית כנ"ל.

"ועל כן אפלו בשבת שאין מניחין תפילין, אבל ציצית נוהג גם בשבת. ולכאורה תדבר תמוה אם קדשת היום של שבת ויום טוב גדול כל כך עד שאסור להניח בהם אפלו תפילין, כי הם עצמן אות, כי עצומו של יום הקדוש ממשך עלינו כל המחיין הקדושים אם כן היה ראוי מכל שכן לפטור מציצית שקדשתן קטנה מתפילין, אך באמת על פי הנ"ל מובאר היטב, כי תפילין הם המחיין בחינת העצות קדושות, שהוא בחינת פלליות התורה וזה אנו ממשכין בשבת ויום טוב על ידי עצומו של יום הקדוש, אבל אור הציצית שעל ידו קיים התורה, כי על ידו יכולין לקבל אור העצות כנ"ל, זה צריכין להמשיך גם בשבת ויום טוב כדי שיהיה לנו כח לקבל העצות קדושות, כי אין לנו כח לקבל העצות קדושות, שהם המחיין, כי אם על ידי מצות ציצית כנ"ל.

בזה מתבאר שורש החילוק בין עצות הצדיקים לעצות הרשעים

ויש להוסיף ולהמתיק בזה, שיש להבין מתוך זה עצמו מה הן עצות צדיקים ומה הן עצות הנמשכות מוזהמת הנחש, כי זוהמת הנחש היא בחי' ניאוף, ושורש עניין הניאוף הוא מה שמפריד את הדבר הגשמי משורשו ועושה ממנו דבר בפני עצמו וע"כ מובא בזה"ק שזה בחי' אליהם, ויעו"ל ליקו"מ סי' לז, ובאמת אי"ז רק בניאוף ממש אלא כל דבר גשמי בעולם שהאדם מפרידו משורשו וחושב שהוא עניין גשמי בפני עצמו, כ"ז הוא בחי' ניאוף, אבל עצת הצדיקים היא בחי' החיפך מזה, כי הצדיקים מגלים איך כל דבר יש לו שורש בקדושה, ואין דבר גשמי בעולם, כי בכל דבר יש ריזון עילאין, וזה העינינים האמתיות שמקבלים מהצדיקים, שכ"ז הוא בחי' הציצית, וע"כ ע"י הציצית זוכים לקבל את העינינים האמתיות על הכריאה, שזה עיקר בחי' עצת הצדיקים, כי עיקר עצת הצדיקים אינו דווקא עניין של עשייה, לעשות כך וכך, אלא בעיקר הם משנים אצל האדם את המחשבה וההסתכלות על כל דבר בעולם, וכידוע בחוש לכל מי שעוסק בספרי הצדיקים ובפרט בספרי רבינו ומוהרנ"ת, וזה עצמו הוא היפוך עצת הרשעים שהם מסתכלים על כל דבר כסתמיות וגשמיות ועי"ז האדם מתרחק מהשיות' נומיאל יוכל האדם לידע עי"ז בעצמו מהי עצת צדיקים ומהי עצת הרשעים, ע"י שמקבל מהציצית את העינינים הנכונות לידע שכל העולם הוא אור השיות' וה"ז להפרידו משורשו, ועי"ז מבין וידוע שכל מה שהוא להיפך מזה הוא בחי' עצת רשעים, וזה עצמו עיקר בחי' ניאוף וכנ"ל, ובאמת הרבה פעמים העצות האלו נמשכים מאנשים לפי תומם בלי כוונה להרע, וכנ"ל מדברי מוהרנ"ת, וכגון שאומרים על כל מיני עניינים של בירור ניצוצות וכדו' שזה דברים גבוהים ולא שייכים אלינו, אבל מחמת זה הם נשארים בגשמיות, ומעוצם הפחד לא לחשוב על ניצוצות, הם אוכלים בתכלית הגשמיות, וכיוצא"ז בשאר עניינים גשמיים, אבל באמת עצת הצדיקים שייך לכל אדם, לידע שבאמת בכל דבר יש בירור ותיוקון, ואף אם הוא רחוק מלהבין דבר זה, ע"י האמונה שמאמין בזה וע"י שמסתכל כך, וע"י ההתקשרות לצדיק, נעשים מזה תיקונים נפלאים ועצומים כמבואר הרבה בליקו"מ וליקוטי הלכות.

וזה הכח של ציצית להמשיך את האמונה משרשה שהוא בחי' עתיק, שע"י האדם מקבל כח של אמונה בפנימיות התורה ובסוד שיש בכל דבר, ועי"ז הוא ניצל מניאוף שהוא בחי' זו של הפרדת העולם משורשו וכנ"ל, ועי"ז זוכה האדם לעצת צדיקים וכנ"ל ונלהג"ל יתבאר שהאמונה הנמשכת מעתיק היינו אמונה זו שיש סוד בכל דבר וכל העולם הוא אור אלוקותו יתברך שמו, שזה עצמו תיקון העינינים שמזכיר רבינו וכנ"ל.

ליקוטי מוהר"ן - זה מוצר אלי!! זה לא סלוגן - זה דרך חיים!!

❖ סדרת מאמרים בעניין: דרך ברסלב ודרך ליטא, הילכו שניהם יחדיו? ❖

ברורנו אנו עדים ב"ה לתופעה ההולכת ומתרחבת של בני ישיבות אשר התחנכו בישיבות ליטאיות, המתקרבים בשלב מסוים של חייהם לדרך ברסלב, ומוצאים בה טעם נפלא. והנה לאנשים שאינם מכירים מבפנים את שני הדרכים ומסתכלים על הדברים מבחוץ, שני הדרכים עלולים להיראות כביכול כסותרות זו את זו באופן שכמעט אי אפשר להפגיש ביניהם. אולם לאמיתו של דבר, מי שמכיר ומתבונן יותר לעומק, יודע שיש בין שני הדרכים הרבה נקודות מקבילות ומשלימות, והחיבור ביניהם מהווה קרקע פורייה שמאפשר צמיחה מיוחדת. ברצוננו להתבונן במאמרים הבאים בכמה נקודות השייכות לענין זה.

מאמר ב

הזיקה בין עולם המוסר הליטאי לדרך החסידות

"ממלא כל עלמין", שזוהי דרך החסידות, ור' חיים וולוז'ניר מבסס כל העבודה דווקא על ענין סוכב כל עלמין (עי' שער ג' בנפש החיים).

אדמה תמיד כי ישיבה ליטאית יכולה גם כן להנך חסידים, אבל חסידים אמיתיים דוגמת המהונכים הגדולים של גדולי האדמו"רים שהיו בעלי שיעור קומה (החסידים, לא רק האדמו"רים), וכמובן שאין לסבול ביטול הדדי של חסידים ולא-חסידים (ענין ה"התנגדות" כבר עברה מן העולם כליל, כמדומה!).

אם הרב וולבה זצ"ל החזיק שיישיבה ליטאית יכולה להנך חסידים אמיתיים בעלי שיעור קומה, ברור מכך שלא ראה בדרך הישיבות דבר מהותי הסותר לדרך החסידות השורשית, אלא החסידות יכולה בהחלט לצמוח על הקרקע הפורייה של עולם הישיבות. כמובן שיש בחסידות תוספת והרחבה על מה שמקנים בישיבה, אולם באופן שמשלים ולא באופן שסותר.

וכזו היתה גם גישתו של הגרא"א דסלר זצ"ל, שספר שבזמננו הדרך הנכונה היא לשלב את דרך המוסר עם דרך החסידות יחד (ראה מה שכתב בזה באורך במכתב מאליהו ח"ה עמוד 39-85), וכך היתה דרכו בקודש, ללמוד בעיון את ספרי גדולי החסידות, ובפרט בספרי בעל התניא ופרי הארץ וליקוטי מוה"ר"ן ורבי צדוק הכהן מלובלין, ולשלב יסודות מדבריהם בשיחותיו, כניכר לכל הלומד בספר מכתב מאליהו, וכמו שהעיד על כך התנו הגר"י גאלדצהאלר בספרו קדשי יהושע (ח"ה עמוד אלא תשנא) וז"ל: "ספדי חב"ד וספרי הרה"ק מוויטעבסק וספרי הר"ן מברסלב וכו', כל הספרים האלו היה מורי וחמי בקי בהם ובמשנתם, והוסיף עליהם ביאור אחר ביאור בסוד כוחות הנפש ומדותיו, וספרי רבי צדוק הכהן היו חביבים בעיניו מאוד, ועסקתי הרבה עם מו"ח בדבריהם... הפליג מאוד ברוב חכמה הגנוז בליקוטי מהר"ן ואמד לי שצריך להיות מבין על תורתו ועל ספריו. כשהייתי בארץ ישראל בשנת תש"ל סיפד לי החסיד הישיש ר' כנציון אפטער זצ"ל בבני ברק, מותיקי חסידי ברסלב, שעסק הרבה עם מו"ח בספרי הר"ן מברסלב. מו"ח היה בקי מאוד בכל ספרי מהר"מ מוויטעבסק בידוע, והיה ספר פרי הארץ יסוד לכמה שיחות שלו, ופעם שמעתי ממנו שיחה ברבים שציטט מאמר מפרי הארץ, שכחתי איזה מאמר, ואמר בהתפעלות כי לומר חידוש כזה צריכין רוח הקודש.

ועוד מביא שם: "הייתי נוכח כשגדול אחד שאל את מו"ח מאין לקח לו דרך ללמוד ספרי קבלה וחסידות בעיון, והשיב לו שגיטו הגאון הצדיק ר' דניאל הי"ד ציווה לו ללמוד הכל 'אלעם לערנען' וכו', ושוב הקשה הגדול הנ"ל למו"ח, א"כ בקעלם אמאי לא למדו קבלה וספרי חסידות, והשיב לו מו"ח דעיקר מכל הספדים הנ"ל הוא להגיע ליוהשבות אל לבבך, ובקעלם הגיעו למדרגה זו בטוהר לבבם בלבד ולא היו צריכים שם לספרים אלו לסיוע, משא"כ אנו דרחוקים אנו מהשבות אל לבבך, ולפיכך אנו צריכים להרבה חכמה".

המשך המאמר בעמוד 8

כתוספת חיזוק למה שנכתב במאמר הקודם על ההתקרבות בין העולם הליטאי לעולם החסידי, ובפרט באמצעות דרך המוסר, נציין לשני מכתבים אישיים של שנים מגדולי ליטא בדור הקודם, שבאו משני בתי מדרשות שונים, הכותבים דברים ברוח זו:

המכתב הראשון הוא מהג"ר יחיאל יעקב ויינברג זצ"ל בעל השרידי אש [שהיה מגדולי התורה בגרמניה, והיתה לו שייכות גדולה לעולם המוסר], שכתב במכתב שנדפס בספר שארית מנחם (ח"ג עמוד כו) לגאון הרב שמואל יעקב רובינשטיין זצ"ל כך:

"ואמנם אני הקטן מנעורי גדלתי בין אנשי ליטא, וזכיתי לשמש את גדולי גאונינו אשר סללו נתיבות חדשים ללימוד ועיון בנפ"ח בהעמקת יסודות שיטות הגמרא והראשונים ובהבנת הענינים לכל עומקם בהגיון ישר, הנה מנעורי נפשי נמשכה בחבלי קסם אחרי ספרי החסידות, ותמיד כשאני מעיין בהם הריני טועם טעם של רוממות הרוח ועליות נשמה, והכל מודים כי מה שעשו גאוני ליטא להרבצת התורה והגדלת אהבתה, עשו גדולי החסידות לחיזוק האמונה ולהעלאת הרוח בישראל, ומי שנפשו מלאה כיוספים וצמאון לאור הגנוז בהגוי התורה והמצוות, יוכל לרוות צמאונו רק ממעינות החסידות. ההתנגדות לחסידות כבר עברה ובטלה מן העולם, הכל יודעים שהחסידות משמשת תריס בפני התרבות הנכרית החותרת התיירות תחת יסודות היהדות, והבעש"ט הקדוש נבג"מ הוא שיצר את תיבת ההצלה, והדברים עתיקים".

והמכתב השני, מהמשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל, שהוא אחד מההותמים של תקופת המוסר, ואפשר לראות בדבריו ענין מסקנא על יחסה של תנועת המוסר לחסידות, וז"ל (אגרות וכתבים ממרן רבינו המשגיח זללה"ה ח"ב אגרת תנד):

"ידידי, בהודמנות זו הנני לספר לך שאני שומע מ... נ"י שיש בין הילדים יוכחים סוערים בעד ונגד החסידות. יתכן שכדאי להגיד לילדים משהו על הבדלי הדרכים של חסידות ומוסר, אשר בעצם שתי הדרכים יסוד אחד להם, וגם המטרה אחת. הרבה פעמים נדמה לי כי רבינו ר' ישראל סלנטר זללה"ה בא כמשלים לדרך החסידות, לא כסותר, וראה במכתב סימן ל' באור ישראל ד"ה היוצא מכלל דברינו, ששם מבסס הוא עבודת האדם על שלושה יסודות: רגש, כבישת היצר, שמחה. ופלא הוא, הרי רגש ושמחה הן הן יסודות החסידות גם כן, אלא שהגר"י סלנטר העמיק את הרגש והשמחה.

והמהלוקת בין שניהם היא בדברים העומדים ברומו של עולם, כידוע שר' חיים וולוז'ניר זללה"ה מתאר ענין ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין אחרת מכפי התניא. יתכן שבעצם אין שם מהלוקת, אבל התניא מבסס כל העבודה על ענין

חדש! ניתן להזמין את עלון 'המקורבים' וכן את עלון 'הקבצו' עד לביתכם דרך מכשירי 'קהילות' שבכתי הכנסת. הפשו: עלמא דאורייתא.

❖ עוד מעט מגיע המלך \\\ הרב ארז משה דורון ❖

זהו כוחם של אנשי משיח, שצער תקוע בליבם מצד אחד וחרווה תקועה בליבם מצד שני. צער על הריחוק מהטוב שהיה ראוי לנו, וחרווה, מתוך האמונה הגדולה והעמוקה שלבסוף בוודאי הכל יבוא על מקומו בשלום.

"ריבונו של עולם, הושב אתה שכבר נפטרת ממני? אני אפציר אליך בדיבורים ובבכיות, אני פגע קשה, אני לא אניח לך. כל זמן שכוח הצדיק ידפוק בי ויעוררני, אני אקרע את קיפולי בגדיך, אני אגמגם כל מה שיבוא לתוך פי".

("שארית יצחק", תפילות).

הנה דמות של צדיק שאינו הושש לספר לה' את הדברים בדיוק כפי שהם עוברים עליו, בדיוק כפי שהוא מרגיש אותם. הוא נחשף ושופך את הלב על מה שבאמת כואב לו. כמה הוא רחוק ממה שהוא צריך להיות, כמה קשה לו ומר לו ממה שעובר עליו, מצד אחד; וכמה הוא לא מתכוון להתייחס ולוותר למרות הכל, מצד שני.

גם רבי נתן לא מתבייש לומר הכל בפה מלא, איך לפעמים אי אפשר אפילו לצעוק, לא לדבר ולא לבטא שום מחשבה ורגש. הנה כך הוא מתאר את הרגשות הקשים האלה בספר הקדוש "ליקוטי תפילות" (מומלץ בחום להכיר את התפילות בספר הקדוש הזה, שעליו אמר רבי נתן: "ומי שיהיה רגיל בתפילות אלו באמת ובתמימות בוודאי יזכה לחיי עולם").

"הרי אנחנו צועקים ונאנחים לפניך מעמקי הגלות, מעמקי עמקים, כאיש אשר עברו בו כל מיני היצים ורמחים וחרבות וכולם תחובים עדיין בגופו. ובכל אבר ואבר תחובים כמה אלפים ורבבות היצים ורמחים וקשתות, משוחים בכל מיני סמים מרים וארסיים קשים. וכמה היות רעות ונחשים ועקרבים סובבים אותו מכל צד, והוא סגור ומסוגר במסגור על מסגור, ואלפי אלפים ורבבות שומרים ואורבים ועומדים עליו ושומרים את עקבו, ואינם מניחים אותו להרים ראשו אפילו כחוט השערה, אפילו רגע קלה, וסותמין את פיו ומערבבין את דעתו ומעקמין את לבבו בכל עת ובכל רגע לכל יצעק אליך ולכל יסתכל לרחמיך ולכל יצפה לישועתך".

("ליקוטי תפילות" תפילה ל"א).

אני מרגיש כמו אבן. אני נעול וחתום. הפה שלי סתום. המוח שלי ריק. הלב שלי מרוסק ואני מרגיש שיורים עלי מכל הכיוונים.

רבי נתן אומר לי: תקשיב, גם אני מכיר את זה, כל הצדיקים עברו את זה, זה לא רק אתה. אתה לא אמור להבין או לפרש את המצב שלך או לפתור ולשנות אותו. אתה רק צריך לספר את מה שקורה לך למי שברא אותך! מה שעובר עליך זה לא במקרה. יש לזה סיבה ויש לזה תכלית. זה מתוכנן משמיימים בשיא הדיוק. רק תספר את זה!

זה מה שה' רוצה לשמוע מאיתנו. דוד המלך צעק שהוא נשרף ממה שעובר עליו. רבי נתן שיווע לעזרה מתוך הגלים ששטפו אותו.

אם אצלם זה עובד ככה, בוודאי גם בשבילנו זאת הדרך לפעול דווקא בצורה כזאת.

איך אני עושה את זה? כשאני מנסה לדבר עם השם לא יוצא לי כלום. רבי נחמן מלמד - כשכבר אין פה, צועקים מן הלב. צעקת האילם. עומדים מול השם, והפה סגור. אבל בלב צועקים. וגם זה דבר עצום.

"כשנתקלקל ונפול האמונה, עד שאין מועיל אפילו קול צעקה, שהוא קול בלא דיבור, אזי צריכין לצעוק מן הלב לבד" (ליקוטי מוהר"ן תורה ה' סעיף ב').

"ופתאום יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים" (מלאכי פרק ג' פסוק א'), איש אשר ברוב חכמתו העצומה והנשגבה יכניס בלב כל אחד מישראל, לכל ישות את לבבו לכל המבוכות והשאלות והליצנות, אשר התגבר בעולם כמעט עד אין תכלית. אבל יתגבר ויתאמן בתפילה וצעקה ושאר העצות הקדושות, עד שיושלם רצונו והפצו וכוונתו יתברך בכריאת עולמו, בתכלית השלמות שאין שלמות אחריו".

("כוכבי אור", פרק "אמת ואמונה" סעיף י"ז).

משיח בדרך, עדיין בלבוש נסתר. לפני ההכתרה הגדולה, לפני שאורו יתגלה לכולם, הוא מבקש לו אנשים. אנשי המלך.

גם דוד המלך, בטרם נודעה מלכותו, אסף לו אנשי חייל, ויתקבצו אליו כל איש מצוק וכל איש אשר לו נושה וכל איש מר נפש והיו עליהם לשר" (שמואל א' פרק כ"ב פסוקים א' ב').

מי הם האנשים אשר זכו לשרת את דוד המלך כבר בשחר מלכותו? שבורי הלב, הרדופים מצער ומצוקה, בעלי החוב, אשר קורות חייהם ומיריותם הסירו מעליהם את התדמית החיצונית, את ההשבונאות של 'איך אני נראה ומה חושבים עלי' ונותרה להם רק השאיפה לשרת את האמת, את הטוב, את המלך, גם אם הוא רדוף ומושפל כמותם, גם אם איש מרם הכיר במעלתו ואורו.

דוד המלך מגדיר את עצמו: "ואני - תפילה" (תהילים פרק ק"ט פסוק ד').

וכמו דוד, גם הגיבור הראשי באחד מסיפורי מעשיות של רבינו "מעשה מבקעל תפילה" - כולו תפילה. גיבור שמזכיר מאד את משיח. בן דוד.

רבינו מספר שם על הבעל תפילה שקיבץ לו אנשים ולימד אותם להתפלל. הוא לימד אותם לבכות ולצחוק, לשיר ולהלל, לשאוג ולשתוק, לחוש תפילות אל ה', לבקש פניו תמיד.

אנשי הבעל תפילה רוצים קשר עם מי שברא אותם, הם לומדים לדבר עם אבא שבשמיים כמו עם חבר אוהב, שמשתתף בצער שלהם, שמח בשמחתם ומקשיב להם מכל הלב.

תפילות כאלה, רוויות בכנות גמורה ושברון לב, מצאנו בתפילות רבי יצחק ברייטער, מנהיגם של חסידי ברסלב בפולין, שנהרג בשואה, הי"ד.

"אבי בורא עולם, אני בא אליך כעת. אני חושב שזו עצתי האחרונה, לספר לך שאין לי שום עצה כנגד עזות הגוף והיצר. אין לי כבר כוח ומוח לסבול. איני יודע מה לעשות. אין לי שום עצה ושום כוח לעמוד כנגדו, כמו שעשו אבותינו בכל דור ודור ללחום מלחמת היצר, להסיר עיניים מלהביט על התאוות המדומות, המעופשות ועל הסירחונות המחופשים של הבעל דבר, המרתיה דמי לרוץ אחריו בכל עת.

"ריבונו של עולם, ה' אדון כל הברואים, כמו שהצדיקים הולכים כל יום כמה מיילים (=קילומטרים) ברום המעלות והמדרגות, כך אני להיפך ממש. אני גוהן בכל פעם נמוך יותר בשאלת תחתיות. מותר לך להאמין לי, שהייתי כבר מפסיק לגמרי לדבר ולטעון טענות, כשאני רואה שאיני יכול בשום אופן להינתק מהבהמיות, מתאוותי המפריחות, אפילו כחוט השערה.

כך אנו מבקשים בתפילה הקדושה של "אנא בכוח": "שוועתנו קבל ושמע צעקתנו, יודע תעלומות", הווה אומר, אפילו אם אין לנו יכולים לצעוק ממש, אתה יודע את תעלומות ליבנו ואת צעקתנו הפנימית, קבל אותה כאילו צעקנו בפועל ממש.

אם רק לא נתייאש מלשרת את הטוב, עם כוח, בלי כוח, נצטרף גם אנחנו לאנשי המלך וצבאו. כל שבורי לב.

אנחנו דומים לכלים שבורים, שנראה כאילו כבר לא טובים לשום דבר. מה אפשר לעשות עם בן אדם שכור? עם כל כך הרבה משברים בחיים, כל כך לא שלם, לא מתוקן? רבי נתן כותב בליקוטי תפילות שהשם יתברך אוהב להשתמש דווקא בכלים שבורים. הוא אוהב להוכיח שאין אדם, שכור ככל שיהיה, שלא יכול להתגלות כיהלום, כחידוש עצום, ליופי שלא היה כדוגמתו. הוא אוהב להוכיח את הבלתי אפשרי. הוא הכל יכול!

"כי דרכך להשתמש בכלים נשברים ואתה עושה גדולות ונפלאות עד אין חקר ואין מספר, ואתה מהייה מתים ברחמים רבים וכבודך הגדול אתה מעלה ומקבץ שברי כלים נשברים, שברי שברים, ואתה מחבר ומתקן אותם בחסדיך, ואתה מחדש אותם כבראשונה ביתר שאת וביתר עוז, ואין שום ניצוץ נאבד ונדחה ממך היללה, "כי בידך כוח וגבורה לגדל ולחזק לכל" ("ליקוטי תפילות" תפילה י"ד).

מה שאנחנו מדברים עליו בעצם הוא "לב נשבר".

מה זה "לב נשבר"? הכי חשוב להדגיש שזה לא עצבות! אלא געגוע עמוק לטוב, לתיקון, לשלמות. רבי נחמן מסביר: "עצבות הוא כמו מי שהוא בכעס וברוגז, כמו שמתרעם ומתלונן עליו יתברך, חם ושלום, על שאינו עושה לו רצונו. אבל לב נשבר הוא כבן המתחטא לפני אביו, כתינוק שקובל ובוכה לפני אביו על שנתרחק ממנו" (שיחות הר"ן שיחה מ"ב).

שער ברסלב ׀ המשך מעמוד 6

דרך החסידות כדרך נוספת במוסר ועבודת ה'

יש ילד שמבקש עזרה מאבא. הוא לא בא בטענות, הוא לא כועס ומשתולל כשלא נותנים לו את מה שרצה. הוא פשוט מתרפק על אביו ומתחנן לקרבה, לסיוע.

אך אם לא נזהרים, געגוע יכול להפוך לעצבות, זעקת הלב יכולה להפוך לייאוש וזאת בוודאי לא הכוונה.

זהו אזהרת רבינו: "לב נשבר יקר מאד מאד בעיניו יתברך. והיה טוב שיהיה לו (לאדם) לב נשבר כל היום, אך אנשים כערככם יכולין לבוא מלב נשבר לעצבות, על כן צריכין לייחד איזה שעה ביום שיהיה לו לב נשבר, דהיינו להתבודד ולשבר ליבו לפניו יתברך, כמבואר במקום אחר, אבל שאר כל היום כולו יהיה רק בשמחה" (שיחות הר"ן שיחה מ"א).

אצלנו זה מסוכן ללכת עם לב נשבר יותר מידי. בלי לשים לב אנחנו יכולים למצוא את עצמנו בתחום המסוכן של עצבות. לכן צריך להגביל את הלב השבור לזמן מוגדר ביום. לא יותר משעה. וגם זה בזהירות מרובה, שלא להחליק בלי משים במדרון העצבות המשתקת והמייאשת.

זהו כוחם של אנשי משיח, שצער תקוע בליבם מצד אחד והדווה תקועה בליבם מצד שני. צער על הריחוק מהטוב שהיה ראוי לנו, והדווה, מתוך האמונה הגדולה והעמוקה שלבסוף בוודאי הכל יבוא על מקומו בשלום.

אם רק לא נתייאש, אין ספק שגם אנחנו נוכח לכל הטוב שבעולם.

"על ידי תפילה יכולין לבוא לכלל טוב, לתורה ועבודה ולכל הקדושות ולכל העבודות ולכל הטובות שבכל העולמות" (ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה קי"א).

עוד מעט מגיע המלך. ואנחנו, כל שבורי הלב, נחיה מאנשינו.

ברובד מסויים, כאשר יוצאים מההסתכלות ה'פוליטית' והכיתית ומסתכלים רק על התוכן והמהות, אפשר גם לראות כיום את דרך החסידות כעוד דרך במוסר ועבודת ה', וכשם שספרי המוסר אינם שווים ויש ביניהם חילוקים רבים, כך קיימת דרך החסידות שמעוררת את הלב לעבודת ה' בדרך מיוחדת משלה, וגם בה יש גוונים ואופנים רבים, וכמו שלא צריך להיות 'חסיד' של הרמח"ל כדי ללמוד מסילת ישרים, כך אין תנאי מוקדם להיות 'חסיד' מבית מדרשו של הבעש"ט כדי ללמוד ספרי חסידות, ואם יש אדם שמדבר אל לבו ספר חסידות מסויים, מדוע לא יאחו בדרכו ויעבוד את ה' על פיו.

כך למשל אפשר לראות בכתבי הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל (לב אליהו ה"א עמוד רמב) שמעורר על הצורך בלימוד מוסר, ועל כך שכל אחד יהווך בספר שמעורר אותו, וכותב: "אם אחד יש לו שייכות לחב"ד ומתעורר על ידי לימוד תניא, ילמוד תניא, והשני מתעורר ע"י לימוד ספר ראשית חכמה, ילמוד ראשית חכמה, וכיו"ב. והעיקר אם אדם מרגיש שספר זה מעוררו לתשובה ולהתקרב אל ה' יתברך, יקחהו ויתמיד בו".

הרי שבמדף ספרי המוסר בשיבה, אליבא דרבי אליהו לאפיאן, יכולים לשכון זה לצד זה מסילת ישרים, חובות הלכבות, ראשית חכמה, תניא, נואפשר להוסיף: נועם אלימלך, ליקוטי מוהר"ן, ועוד ועוד ספרים, בלי שקיימת בכך שום סתירה או ניגוד, אלא אדרבה, כולם רעים האהובים המנעימים זה לזה, וכל אחד יכול לבחור לו ספר שמדבר אליו ומעורר אותו לעבודת ה' לפי סגנונו ודרכו. ואולי אם היינו זוכים להסתכלות פשוטה ואמתית כזו, הרבה מהקישויות והספקות וההיסוסים היו נעלמים מאליהם.

אמנם, אליבא דאמת דרך החסידות איננה ענף מענפי דרך המוסר הרגילה, ונפתחו בה היכולות שלימים ואף התחדשו בה חידושים רבים, למי שזוכה להעמיק בדברים, ואי אפשר להכניס את כל כולה לתוך הקטגוריה של 'ספרי מוסר', אולם כוונתנו בזה שדרך זו לכל הפחות 'איננה גרועה' יותר מאיוו שיטה ודרך במוסר, ומי שמחפש להתחזק בעבודת ה' יכול לקחת ממנה היוזק כמו שלוקח מכל ספר מוסר אחר, שכן לזכות להיות 'חסיד' אמיתי זה כבר עוד שלב, אבל עצם האפשרות ללמוד בספרי חסידות ולקבל מהם יסודות בדרכי עבודת ה' וגם להתנהג על פיהם, נתונה לכל אחד ואחד, ואין צריך לזה שום תנאי מוקדם.

המשך המאמר בשבוע הבא בעז"ה.

אמר רבינו הקדוש:

"רציתי שהעניין שלי יתפשט בלבבות האנשים המתמידים בעבודתם כאנשי ליטא!!"

(שינוי שרפי קודש ז"ב, סיבן ז"ר)